

TÜRKİYE'DE
İLK DEFA

ATU

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

2. Dönem

TAM ÖLÇME

- ÖĞRETİCİ BOL ETKİNLİK
- KAZANIMLARA TAM UYUMLU KONU TESTLERİ
- ÜNİTE TARAMA TESTLERİ
- YAZILIYA HAZIRLIK SORULARI
- YARIYIL VE YIL SONU DEĞERLENDİRME SINAVLARI
- DİJİTAL ÇÖZÜMLER

Genel Yayın Yönetmeni

Songül Koyuncu

Yayını Hazırlayan

Bilfen Yayıncılık Yayın Kurulu

Dizgi

Bilfen Yayıncılık Grafik Servisi

Resim ve Fotoğraf

Bilfen Yayıncılık Görsel Arşivi

ISBN

978-605-178-607-0

Baskı Yılı

2018

Sertifika No: 21407

Her hakkı saklıdır ve **Bilfen Yayıncılık ve Ticaret Anonim Şirketine** aittir.

İçindeki şekil, yazı ve grafikler, yayınevinin izni olmadan alınamaz;
fotokopi, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz,
basılamaz ve yayımlanamaz.

Baskı ve Cilt

Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık AŞ

Dudullu Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde No.: 16 Ümraniye / İstanbul

Tel.: +90 216 444 44 03 Faks: 0 216 365 99 07-08

Sertifika No.: 31345

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

► ETKİNLİK 1

Aşağıdaki tabloda özellikleri belirtilen temel ilkelerin neler olduğunu ve bunların bütünlük ilkelerini yazınız.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TEMEL İLKELERİ		
İlke	Özelliği	Bütünlük İlkeleri
Cumhuriyetçilik	Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olması hedeflenmiştir. <ul style="list-style-type: none">• Ulusun yönetime katılması• Seçme - seçilme hakkı• Demokrasi yönetiminin güçlendirilmesi• Yönetime katılımın eşit olarak sağlanması• Yönetime katılımın artırılması	Ulusal Egemenlik
Milliyetçilik (Ulusçuluk)	Türk milletinin, devletini ve bağımsızlığını koruyabilmesi, onu devam ettirebilmesi ancak kendi varlığının bilincine varması, birlik ve beraberliğin sağlanması ile mümkündür. <ul style="list-style-type: none">• Millî birlik ve bütünlük• Millî kültür• Türklük şuuru• Millî Eğitim• Millî Ekonomi• Manevi Değerler• Dil, tarih, kültür, gaye birliği	Ulusal Bağımsızlık - Ulusal Birlik ve Beraberlik
Halkçılık	Kişilerin dil, din, mezhep, ırk, cinsiyet ve siyasi görüş farkı gözetilmeksizin kanunlar önünde eşit olmasını öngörür. <ul style="list-style-type: none">• Eşitlik• Devlet, millet içindir.• Halkın demokratik haklarına sahip olması• Devletin, halkının refahı için çalışması	Özgürlük
Laiklik	Devlet yapısının ve toplum hayatının dini kuralara göre değil akla, bilime ve mantığa göre düzenlenmesidir. Kişisel din, vicdan özgürlüğünü öngörür <ul style="list-style-type: none">• Akıl ve bilim	Akılcılık ve Bilimsellik
Devletçilik	Kamu yararının gerektirdiği alanlarda özel sektörün yapamadığı işlerin devlet tarafından yürütülmesidir. <ul style="list-style-type: none">• Devlet eli ile ekonomik bağımsızlığı sağlama• Devlet eli ile ekonomiyi ve sanayiye kalkındırma• Devlet eli ile sosyal adaleti sağlama• Eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel alanlarda devlete desteği sağlama	
İnkılapçılık	Zamana göre geri kalmış, toplumun ihtiyaçlarını karşılayamayan kurumların ortadan kaldırılması ve yerine ilerlemeyi geliştirmeyi kolaylaştıracak kurumların kurulması hedeflenmiştir. <ul style="list-style-type: none">• Sürekli çağdaşlaşmak• Aklın ve bilimin ışığında ilerlemek• Dinamik olmak• Durağan olmamak• Modernleşmek• Yeniliklere açık olmak	Çağdaşlaşma ve Batılılaşma

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

▶ ETKİNLİK 2

Atatürk ilkelerinin özelliklerini “★” sembolü ile örnekte olduğu gibi, eşleştiriniz.

▶ ETKİNLİK 3

Aşağıda verilen Atatürk inkılaplarını ilgili oldukları Atatürk ilkeleriyle eşleştirerek kutucuklara yazınız.

- TBMM'nin açılması
- Halifeliğin kaldırılması
- Türk Medeni Kanunu
- Kabotaj Kanunu
- I. Beş Yıllık Kalkınma Planı

- Devletçilik
- Cumhuriyetçilik
- Milliyetçilik
- Halkçılık
- Laiklik

a. (2) (3) (4)

b. (2) (5)

c. (4) (5)

d. (3)

e. (1)

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

► ETKİNLİK 4

Kronolojik olarak sıralanmış inkılapları ilgili oldukları ilkelerle eşleştiriniz.

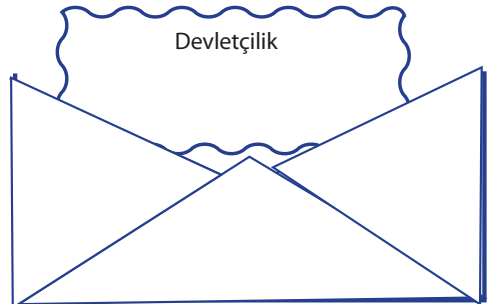
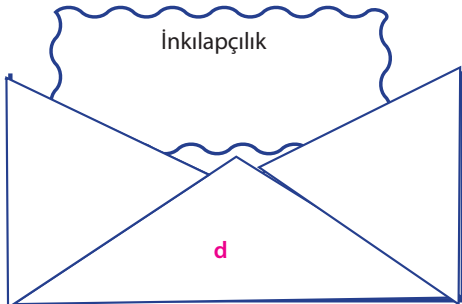
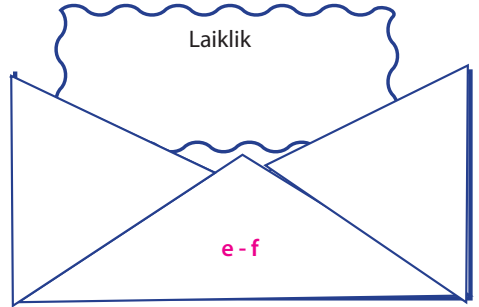
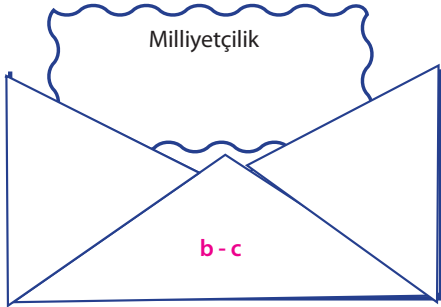
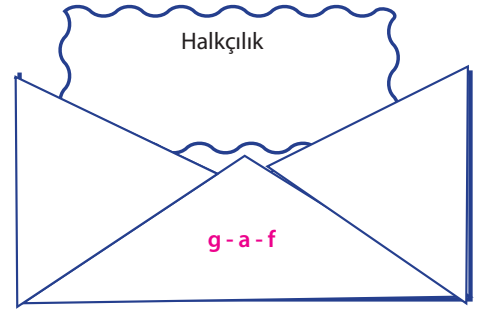
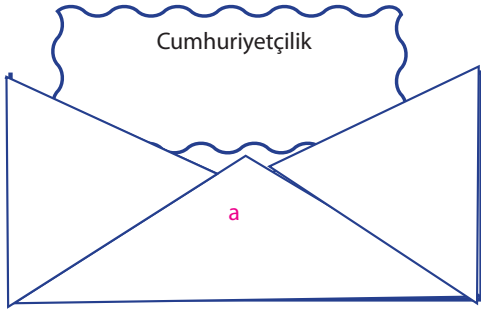
İNKILAPLAR KRONOLOJİSİ	Cumhuriyetçilik	Milliyetçilik	Halkçılık	Laihlik	Devletçilik	İnkılapçılık
23 Nisan 1920 - TBMM açıldı.	✓	✓	✓			
20 Ocak 1921 - Teşkilatı Esasiye kabul edildi.	✓	✓	✓			
1 Kasım 1922 - Saltanat kaldırıldı.	✓	✓	✓	✓		
17 Şubat 1923 - Misakı İktisadi kabul edildi.		✓				
24 Temmuz 1923 - Lozan Antlaşması imzalandı.		✓				
9 Eylül 1923 - Halk Fırkası kuruldu.	✓		✓			
29 Ekim 1923 - Cumhuriyet ilan edildi.	✓		✓			
3 Mart 1924 - Halifelik kaldırıldı.	✓	✓	✓	✓		
3 Mart 1924 - Tevhidi Tedrisat kabul edildi.		✓	✓	✓		
3 Mart 1924 - Şeriye ve Evkaf Vekâleti kaldırıldı.			✓	✓		
3 Mart 1924 - Erkanı Harbiye Vekâleti kaldırıldı.	✓		✓			
20 Nisan 1924 - 1924 Anayasası kabul edildi.	✓	✓	✓	✓		
1924 - İş Bankası kuruldu.					✓	
17 Kasım 1924 - Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kuruldu.	✓		✓			
25 Kasım 1925 - Şapka Kanunu kabul edildi.			✓	✓		✓
30 Kasım 1925 - Tekke ve zaviyeler kapatıldı.			✓	✓		✓
26 Aralık 1925 - Miladi Takvim kabul edildi.				✓		✓
1925 - Aşar vergisi kaldırıldı.			✓			
17 Şubat 1926 - Medeni Kanun kabul edildi.			✓	✓		
19 Nisan 1926 - Kabotaj Kanunu kabul edildi.		✓				
3 Kasım 1928 - Latin Harfleri kabul edildi.						✓
12 Ağustos 1930 - Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu.	✓		✓			
26 Mart 1931 - Ölçü birimlerinde yenilik yapıldı.						✓
12 Nisan 1931 - Türk Tarih Kurumu kuruldu.		✓				
12 Temmuz 1932 - Türk Dil Kurumu kuruldu.		✓				
21 Haziran 1934 - Soyadı Kanunu kabul edildi.			✓	✓		
5 Aralık 1934 - Kadınlara seçme - seçilme hakkı verildi.	✓		✓			
5 Şubat 1937 - Atatürk ilkeleri Anayasaya girdi.	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

▶ ETKİNLİK 5

Aşağıdaki bütünüleyici ilkeleri Atatürk ilkelerinin yazılı olduğu zarflara, örnekte olduğu gibi yerleştiriniz.

- a. Ulusal egemenlik
- b. Ulusal bağımsızlık
- c. Ulusal birlik ve beraberlik
- d. Çağdaşlaşma ve batılılaşma
- e. Akılcılık ve bilimsellik
- f. Özgürlükçülük
- g. İnsanlık ve insan sevgisi

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

▶ ETKİNLİK 6

Aşağıdaki ilkelerle ilişkili inkılapları verilen kutucuklara yazınız.

CUMHURİYETÇİLİK

- TBMM'nin açılması
- Saltanatın kaldırılması
- Kadınlara seçme - seçilme hakkı verilmesi
- Çok partili yaşama geçilmesi

HALKÇILIK

- TBMM'nin açılması
- Soyadı Kanunu'nun kabulü
- Kılık - Kıyafet Kanunu'nun kabulü
- Medeni Kanun'un kabulü

MİLLİYETÇİLİK

- TBMM'nin açılması
- Kabotaj Kanunu'nun kabulü
- Türk Dil Kurumunun açılması
- Türk Tarih Kurumuun açılması

LAİKLİK

- Medeni Kanun'un kabulü
- Halifeliğin kaldırılması
- "Devletin dini İslam'dır." maddesinin anayasadan çıkarılması
- Şeriye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması

DEVLETÇİLİK

- Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün kurulması
- Paşabahçe Cam Fabrikasının kurulması
- Karabük Demir - Çelik Fabrikasının kurulması
- İzmit Kâğıt Fabrikasının kurulması

İNKILAPÇILIK

- Toplumda geçerliliğini kaybetmiş kurumların yenilenmesi
- Çağdaş ve modern toplumlara ayak uydurulması
- Tüm ilkelerin çağdaşlaşma anlayışı ile uygulanması
- Durağanlığı önleyen çalışmalar yapılması

ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE'NİN TEMELİ: ATATÜRK İLKELERİ

► ETKİNLİK 7

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız.

1. Mustafa Kemal'in Amasya Genelgesi'ndeki "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kuracaktır." ifadesi Atatürk'ün**Cumhuriyetçilik**..... ilkesi ile ilgilidir.
2. Atatürkçülüğün ülkede birlik ve beraberliği sağlamayı amaçlayan ilkesi**Milliyetçiliktir.**.....
3. Atatürkçülüğün çağdaşlaşmayı temel aldığı kanıtlayan ilkesi**İnkılapçılıktır.**.....
4. Atatürkçülük akıl ve bilime dayandığı, dünya barışını önemseydiği ve insanlığın ortak değerlerini önemseydiği için**evrensel**..... nitelik taşıır.
5. Atatürk'ün eşitlik ve demokrasi kavramlarını benimsemesinde 1789'da yaşanan**Fransız İhtilali'nin** etkileri vardır.
6. Atatürk'ün düşünce hayatının gelişimine katkı sağlayan Türk düşünürler**Ziya Gökalp**.....,**Namık Kemal**.....,**Tevfik Fikret'tir.**.....
7. Atatürk'ün düşünce hayatının gelişimine katkı sağlayan Avrupalı düşünürler,**Voltaire**..... ve**J. J. Rousseau'dur.**.....
8. Atatürkçülüğün ulusal egemenlik temelli bir düşünce yapısına sahip olduğunu kanıtlayan ilkesi**Cumhuriyetçiliktir.**.....
9. Cumhuriyetin sağladığı faydalar beraberinde**vatandaşlık**..... sorumluluğunu da getirir.
10. Toplumun millî değerler etrafında birleştirmeyi amaçlayan Atatürk Milliyetçiliği**din**..... birliği**ırk**..... birliği gibi esaslara dayanmaz.
11. Atatürkçülüğün milletin özgürlüğü, eşitlik, demokrasi ve kişi hakları gibi kavramları önemseydiği**Halkçılık**..... ilkesinin varlığı ile kanıtlanır.
12. Millî eğitim, Misakımillî, dil birliği, tarih birliği, kültür birliği, gaye birliği, millî kültür, Türklük şuuru ve manevî değerler Atatürk'ün.....**Milliyetçilik**..... ilkesinin temel unsurlarıdır.
13. Devletçilik ilkesi**toplumsal**..... ve.....**ekonomik**..... zorunluluklar nedeniyle 1931 yılında kalkınma programına eklenmiştir.
14. Türkiye'nin 1937 yılında Sümerbankı ve Nazilli Basma Fabrikasını kurması**devletçilik**..... ilkesinin uygulandığını kanıtlar.
15. Atatürk modern tarımın gelişimine örnek olmak için**Atatürk Orman Çiftliğini**..... kurmuştur.
16. Devlet yönetiminin dini kurallardan arındırılması**Laiklik**..... ilkesinin gereğidir.
17. İnsanların din ve vicdan özgürlüğüne sahip olması gerektiğini öngören ilke**Laiklik**.....
18. Her anlamda aklın, bilimin ve mantığın esas alınmasını öngören ilke**Laiklik ilkesidir.**.....
19. Saltanatın kaldırılması**Laiklik**..... ilkesi doğrultusunda atılmış ilk adımdır.
20. Şeriye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılması**Laiklik**..... ilkesi ile ilgilidir.
21. Tevhidi Tedrisat Kanunu ile eğitimde**Laiklik**..... ilkesi esas alınmıştır.
22. 1928 yılında "Devletin dini İslam'dır." ibaresinin Anayasadan çıkartılması ile 1924 Anayasası.....**Laik**..... bir hâl almıştır.
23. Atatürk'ün millî kültürü geliştirme çabaları**Milliyetçilik**..... ilkesi kapsamındadır.
24. Ülkemizde devletçilik ilkesinin uygulanmaya başlanmasında 1929**Ekonomik Bunalımı**..... da etkili olmuştur.

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE YOLUNDA ADIMLAR

▶ ETKİNLİK 8

Aşağıda numaralandırılarak verilen gelişmelerin numaralarını ilgili oldukları kutucuklara, örnekte olduğu gibi yazınız.

SİYASİ	SOSYAL	EĞİTİM/KÜLTÜR
- 1 - 5 - 6	- 15 - 12	- 3 - 23
- 9 - 10 - 14	- 3 - 13	- 8
- 19	- 4 - 22	- 17 - 25
-	- 7	- 21
-	- 10	-
HUKUK	EKONOMİ	
- 15 - 1 - 9	- 2 - 11	
- 16	- 13 - 18	
-	- 20 - 24	
-	-	
-	-	

- Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun kabulü
- Modern tarımın başlaması
- Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabulü
- Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması
- Saltanatın kaldırılması
- Ankara'nın başkent ilan edilmesi
- Diyanet İşleri Başkanlığının kurulması
- Dil , Tarih ve Coğrafya Fakültesinin açılması
- 1924 Anayasası'nın kabulü
- Halifeliğin kaldırılması
- Merkez Bankasının kurulması
- Kılık kıyafette değişiklik
- Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
- Medeni Kanun'un kabulü
- İtalya'dan Ceza Kanunu'nun alınması
- Yeni Türk harflerinin kabulü
- İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması
- Cumhuriyetin ilanı
- Kabotaj Kanunu'nun kabulü
- Millet Mekteplerinin açılması
- Soyadı Kanunu'nun kabulü
- Türk Tarih Kurumunun kurulması
- Teşviki Sanayi'nin kabulü
- Türk Dil Kurumunun kurulması

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE YOLUNDA ADIMLAR

► ETKİNLİK 9

Aşağıdaki etkinlikte verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” sütununu, örnekte olduğu gibi, işaretleyiniz.

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE YOLUNDA ADIMLAR	D	Y
Amasya Genelgesi'nde “Ulusun bağımsızlığını yine ulusun azmi ve kararı kurtaracaktır.” maddesinin yer alması saltanatın kaldırılacağına haber veren maddelerdendir.	✓	
Lozan'da asla taviz verilmemesi kararlaştırılan iki konu kapitülasyonlar ve Ermeni Yurdu konularıdır.	✓	
Lozan'da çözüme kavuşan tek konu Musul Sorunudur.		✓
Devletin yönetim biçiminin belirlenmesi Lozan'da olmuştur.		✓
Halifeliğin kaldırılması ile devlet rejiminin temelleri sağlamlaştırılmış, ulusal egemenlik ilkesi pekiştirilmiştir.	✓	
Ordunun siyasetten ayrılması Şeriye ve Evkaf Vekâletinin kaldırılmasının sonucudur.		✓
Şeyh Sait İsyanı, cumhuriyet rejimine karşı çıkan ilk isyandır.	✓	
Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisi Serbest Cumhuriyet Fırkasıdır.		✓
Çok partili rejim denemeleri demokrasi idaresinin gereğidir.	✓	
1921 Teşkilatı Esasiye ile Türk kadınına seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.		✓
Eğitimi çağdaşlaştırmak, laikleştirmek ve eğitimde birliği sağlamak amacıyla çıkarılan kanun Tevhidi Tedrisat Kanunu'dur.	✓	
Halkın eğitim seviyesini yükseltmek amacıyla Millet Mektepleri açılmıştır.	✓	
Tekke – zaviye ve türbelerin kapatılması hukuk alanında yapılan inkılaplardır.		✓
Takvim, saat ve ölçülerde yapılan değişikliklerde temel amaç Batılı devletlerle olan ekonomik ilişkileri kolaylaştırmak ve geliştirmektir.	✓	
Toplumsal ayrıcalık belirten unvanların yasaklanması ve Soyadı Kanunu'nun kabul edilmesi toplumsal alanda yaşanan bir yeniliktir.	✓	
İzmir İktisat Kongresi, Millî Mücadele devam ederken toplanmıştır.		✓
Aşar vergisinin kaldırılmasıyla köylü ekonomik anlamda rahatlamıştır.	✓	
Kabotaj Kanununun çıkarılmasıyla Boğazlarda tam egemenlik sağlanmıştır.		✓

A . Aşağıdaki uygulamaların nedenlerinin / sonuçlarının yer aldığı kutucukların yanına ilgili devrimi ve uygulamayı yazınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

<ul style="list-style-type: none"> • Kadın-erkek eşitliği • Demokrasinin gelişimi • Kadınları devlet yönetimine katma 	<p>Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitimde dağınıklığı giderme • Eğitimi çağdaştırma • Eğitimde birlik 	<p>Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabulü</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Laik düzene uymayan bu kurumların kültürel ikiliğe yol açması • Devletin din adamı ihtiyacını kendi açacağı okullardan karşılamak istemesi 	<p>Tekke ve zaviyelerin kapatılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Okuryazar oranını artırmak • Türkçenin yapısına uymayan Arap harflerinin kaldırılması 	<p>Latin harflerinin kabulü</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hıfzıssıhha Enstitüsü'nün kurulması • Veremle Mücadele Cemiyetinin açılması 	<p>Sağlık alanındaki çalışmalar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Batılı devletlerle ekonomik alandaki ilişkileri kolaylaştırmak 	<p>Takvim, saat ve ölçülerde değişiklik</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Üretimi artıracak çalışmalar planlamak • Ekonomik bağımsızlığı sağlamak 	<p>İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal alanda eşitliği sağlayarak resmi işlemlerdeki sıkıntılara son vermek 	<p>Soyadı Kanunu'nun kabulü</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Köylüyü ekonomik anlamda rahatlatmak 	<p>Aşar Vergisi'nin kaldırılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osmanlı Devleti'nin son dönemlerini, Millî Mücadele dönemini ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluşunu anlatmak 	<p>Nutuk</p>

B. Aşağıdaki soruların yanıtlarını altlarına yazınız. (Her doğru yanıt 10 puan değerindedir.)

1. Cumhuriyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardan üç tanesini yazınız.

• Saltanatın kaldırılması

• Cumhuriyetin ilanı

• Kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilmesi

2. Milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardan üç tanesini yazınız.

Türk Dil Kurumunun açılması

Türk Tarih Kurumunun açılması

TBMM'nin açılması

3. Halkçılık ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardan üç tanesini yazınız.

Halk arasında ayrıcalık belirten unvanların kaldırılması

Kılık kıyafetle ilgili düzenlemeler yapılması

Medeni Kanun'un kabulü

4. Devletçilik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardan üç tanesini yazınız.

Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanması

Sümerbank ve Etibank'ın açılması

MTA'nın kurulması

5. Laiklik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılaplardan üç tanesini yazınız.

Medeni Kanun'un kabulü

Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

Halifeliğin kaldırılması

DEMOKRATİKLEŞME YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

► ETKİNLİK 1

Atatürk'ün sözlerinin altına sözlerin hangi konu ile ilgili olduğunu yazınız.

“Ben öyle bir parti kurulmasını düşünüyorum ki, bu parti milletin bütün sınıflarının refah ve saadetini sağlamaya yönelik bir programa sahip olsun. Milletimizin şartları buna uygundur.”

Cumhuriyet Halk Fırkasının Kurulması

“Siyasi kavgaların çoğu neticesizdir. Fakat toplumsal çalışma her vakit için verimlidir. Bizim aydınlar buna çalışmalı. Neden Anadolu'ya gelip uğramazlar? Neden milletin doğrudan doğruya temasta bulunmazlar? Memleketi gezmeli, milleti tanımalı. Eksikliği nedir görüp göstermeli. Milleti sevmek böyle olur. Yoksa lafla sevgi fayda vermez.”

Farklı Görüşlerin Mecliste Temsil Edilmesi - Halkın İhtiyaçlarının Yerinde Öğrenilmesi

“Bence muhalefet saygıdeğerdir. Çünkü o da bir inceleme, bir inanç ürünüdür. Fakat yapılacak itirazlar akla uygun, ılımlı ve haklı sebeplere dayanmıyorsa muhalefet değersiz olur.”

Çok Partili Yaşama Geçiş

► ETKİNLİK 2

Aşağıdaki tabloya Atatürk'ün yaşadığı dönemde kurulmuş partilerle ilgili bilgileri yazınız.

Parti Adı	Kuruluş Tarihi	Parti Kurucuları
Cumhuriyet Halk Fırkası	9 Eylül 1923	Mustafa Kemal Atatürk
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	17 Kasım 1924	Kâzım (Karabekir) Paşa Ali Fuat (Cebesoy) Paşa
Serbest Cumhuriyet Fırkası	12 Ağustos 1930	Fethi (Okyar) Bey

▶ ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız.

1. Şeyh Sait İsyanı'na karşı**Takrir-i Sükun**..... Kanunu çıkarılmış,**İstiklâl**..... Mahkemeleri kurulmuştur.
2. Şeyh Sait İsyanı nedeniyle**Terakkiperver Cumhuriyet**..... Partisi kapatılmıştır.
3. Türkiye Büyük Meclisi'nde ikinci muhalefet partisi olan**Serbest Cumhuriyet Fırkası**... Mustafa Kemal'in tavsiyesi üzerine kurulmuştur.
4. Ege Bölgesi'nde yaşanan**Kubilay Olayı / Menemen**..... Ayaklanması Türk milletinin çok partili hayata henüz hazır olmadığına göstergelerindedir.
5. Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisi**Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'dır**.....
6. Halkın, dini duygularının sömürülerek, yönlendirilmesini engellemek amacıyla**tekke ve zaviyeler**..... kapatılmıştır.
7.**1926**..... yılında, Mustafa Kemal'in şahsı üzerinden Cumhuriyet rejimini tehdit eden**İzmir Suikastı**... girişimi yaşanmıştır.
8. Mustafa Kemal CHP kurultayında başlayan, 6 gün süren tarihi konuşması ile en önemli eserlerinden biri olan**Nutuk'u**..... oluşturmuştur.
9. Serbet Cumhuriyet Fırkası kapatıldıktan sonra rejimi tehdit eden**Menemen İsyanı**..... yaşanmıştır.
10. Özel teşebbüsün sanayi yatırımlarını desteklemek amacıyla**Tesviki Sanayi**..... Kanunu çıkarılmıştır.

► ETKİNLİK 4

Atatürk'ün aşağıdaki sözlerinin altına bu sözün hangi gelişme ile ilgili olduğunu ya da bu söz ile hangi yeniliğin amaçlandığını yazınız.

1. “... eskimiş olan çürük yönetimi yıkmak, milleti hâkim kılmak, özetle vatani kurtarmak için sizi göreve çağırıyorum.”

Saltanatın Kaldırılması.....

2. “Muhakkak ki mevcut hükûmet şekli, bu memleketin refah, mutluluk ve ilerlemesine yeterli gelmeyecektir. Başka bir hükûmet biçimi arayıp bulmamız lazım geldiği kanaatindeyim.”

Yönetim biçiminin çağdaştırılması için yapılan inkılaplar

3. “Eğitimin ve öğretimin amacı, yalnız hükûmete memur yetiştirmek değil, daha ziyade memlekete ahlaklı, karakterli, cumhuriyetçi, devrimci, olumlu düşünen, atılgan, başladığı işleri başarabilecek nitelikte doğru düşünüşlü, iradeli, hayatta tesadüf edecek engelleri yenmeye kuvvetli, kararlılık sahibi genç yetiştirmektir. Bunun için öğretim programlarını ve sistemlerini ona göre düzenlemelidir.”

Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun Kabulü.....

4. “Tek partili bir mecliste, özellikle o parti, olaylar ve olup bitenlerin ululaştırdığı bir başkanın kurduğu kuruluş olunca o kuruluşu dayanan hükûmeti sorumluluk esasına dayanan ciddi bir denetleme imkânsız olur... Hükûmeti ve hükûmet adamlarını hatadan ve bu hatalar yüzünden devleti zararlardan korumak için bir muhalif partiye gereksinim açıktır.”

Çok partili yaşam denemeleri.....

5. “... Bu fırkalar benim iki evladım olacak. Bir baba nasıl iki evladına eşit davranırsa ben de bu iki fırkaya eşit davranacağım. Bundan emin olunuz. Bu girişim memleket için çok hayırlı sonuçlar verecektir.”

Serbest Cumhuriyet Fırkasının kuruluşu.....

6. “... Kubilay şehit olurken gericilerin gösterdiği vahşet karşısında Menemen'deki halktan bazılarının alkış tutarak olayı uygun bulduklarını belli etmeleri, bütün cumhuriyetçiler ve vatanseverler için utanılacak bir durumdur.”

Menemen Olayı.....

7. “... Alçak girişimin benim kişiliğimden çok mukaddes Cumhuriyetimize ve onun dayandığı yüksek ilkelere yönelik bulunduğu şüphe yoktur... Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”

İzmir Suikastı.....

8. “... Millî egemenlik esasına dayalı ve özellikle cumhuriyet idaresine sahip bulunan memleketlerde siyasi partilerin varlıkları doğaldır.”

Çok partili yaşam denemeleri.....

► ETKİNLİK 5

Aşağıdaki etkinlikte verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” sütununu, örnekte olduğu gibi, işaretleyiniz.

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI	D	Y
Amasya Genelgesi’nde “Ulusun bağımsızlığını yine ulusun azmi ve kararı kurtaracaktır.” maddesinin yer alması saltanatın kaldırılacağına haber veren maddelerdendir.	✓	
Halifeliğin kaldırılması ile devlet rejiminin temelleri sağlamlaştırılmış, laik yönetim için önemli bir adım atılmıştır.	✓	
Şeyh Sait İsyanı, cumhuriyet rejimine karşı çıkan ilk isyandır.	✓	
Cumhuriyet tarihinin ilk muhalefet partisi Serbest Cumhuriyet Fırkasıdır.		✓
Çok partili rejim denemeleri demokrasi idaresinin gereğidir.	✓	
Şeyh Sait İsyanı 1921 ilan edilen Teşkilatı Esasiye’ye tepki olarak yaşanmıştır.		✓
Atatürk, siyasi partileri ve sivil toplum kuruluşlarını demokrasinin en temel ve en vazgeçilmez öğeleri olarak görmüştür.	✓	
Çok partili siyasi hayata geçiş, demokrasinin tam anlamıyla işleyebilmesi için gereklidir.	✓	
Türkiye Devleti’nin ilk siyasi partisi Halk Fırkasıdır.	✓	
Halk Fırkasının ilk genel başkanı İsmet İnönü’dür.		✓
Halk Fırkasından sonra iktidara gelen parti Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır.		✓
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ekonomide liberalizmi, eğitimde millî esasları savunmuştur.	✓	
Şeyh Sait İsyanı’nın önemli sonuçlarından biri isyanla bağlantılı olduğu gerekçesi ile Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasıdır.		✓
Şeyh Sait İsyanı, Musul sorunu üzerinde yeterli baskının kurulmasını engellediği için sorunun Türkiye aleyhine sonuçlanmasında etkili olmuştur.	✓	
Şeyh Sait İsyanı nedeniyle hükümet ve Meclis olağanüstü önlemler olarak Takrir-i Sükun Kanunu’nu çıkarmıştır.	✓	

A. Aşağıdaki bilgilerin karşısına verilen bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Serbest Cumhuriyet Fırkasının ilk başkanı Mustafa Kemal Atatürk'tür. (Y)
2. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk siyasi partisi Cumhuriyet Halk Fırkası'dır. (D)
3. Şeyh Sait Ayaklanması, Musul sorununun lehimize çözülmesinde etkili olmuştur. (Y)
4. Menemen Ayaklanması Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapanmasına neden olmuştur. (Y)
5. Yapılan yeniliklerden rahatsız olanlar, cumhuriyet rejimini ortadan kaldırmak için Mustafa Kemal'e suikast düzenlemişlerdir. (D)

B. Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Şeyh Sait Ayaklanması**İnkılaplara**..... karşı çıkan bir isyandır.
2.**Şeyh Sait İsyanı**....., Musul sorununu lehine çevirmek isteyen İngiltere tarafından desteklenmiştir.
3. Çok partili rejim için koşulların henüz oluşmaması nedeniyle bu süreç**Milli Kalkınma**..... Partisi-nin kuruluşuna dek kesintiye uğramıştır.
4. Menemen Ayaklanması sırasında**Asteğmen Kubilay**..... şehit edilmiştir.
5. Meclisteki gruplaşmaları önlemek amacıyla Mustafa Kemal**Müdafaa-i Hukuk**..... grubunu kurmuştur.

C. Aşağıdaki soruların yanıtlarını altlarına yazınız. (Her doğru yanıt 10 puan değerindedir.)

1. “Millî egemenlik esasına dayalı ve özellikle cumhuriyet idaresine sahip bulunan memleketlerde siyasi partilerin varlığı doğaldır. Milletten hatalardan korunması için tek sağlıklı çözüm, düşünce ve yaptığı işleriyle milletin güvenini kazanmış siyasi bir partinin millete yol göstermesidir.”

Mustafa Kemal Atatürk'ün sözlerinden hareketle siyasi partilerin varlığının neden önemli olduğunu yazınız.

Hükûmetin denetlenmesi, halk yararına olmayan kararların fark edilebilmesi için çok partili yaşam (muhalafet) gereklidir.

2. Cumhuriyet tarihinin ilk iktidar ve ilk muhalafet partisini yazınız.

Cumhuriyet Halk Fırkası - Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

3. Şeyh Said Ayaklanması'nın nedenlerini ve ayaklanmanın ulusal ve uluslararası sonuçlarını yazınız.

İnkılap karşıtı olan bir kesimin ayaklanmasıdır. Ayaklanmacılar İngiltere tarafından desteklenmiştir. Ulusal sonuç: Rolü olduğu gerekçeyle Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatıldı. Uluslararası sonuç: Musul kaybedildi.

4. Menemen Ayaklanması'nın neden ve sonuçlarını yazınız.

İzmir'in Menemen ilçesinde laiklik karşıtı bir grubun ayaklanması ve ayaklanmayı bastırmak isteyen Kubilay'ın şehit edilmesi olayıdır. İsyancılar İstiklal Mahkemeleri kurularak yargılanmış ve cezalandırılmıştır.

5. “Benim naçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır fakat Türkiye cumhuriyeti sonsuza dek yaşayacaktır.” Mustafa Kemal yukarıdaki sözlerini hangi olay üzerine söylemiştir? Bu sözleri değerlendiriniz.

İzmir Suikasti üzerine söylenmiştir. Mustafa Kemal bu sözleri ile Cumhuriyet ve inkılapların kendi ömrü ile sınırlı olmadığını, sonsuza dek yaşayacağını ifade etmiştir.

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ESASLARI

► ETKİNLİK 1

Aşağıdaki öğrencilerin, öğretmenin sorusuna doğru cevap verdiği bilinmektedir. Çocukların konuşma balonlarını buna göre doldurunuz.

Atatürkçü düşüncede millî dış politikanın ilkelerinden bazıları şunlardır:

- Millî sınırlarımız içinde kalmak
- Gerçekleştiremeyeceğimiz emeller peşinde koşmamak
- Uluslararası ilişkilerde, eşitliğe dayanan karşılıklı dostluklar ve ittifaklar kurmak
- Dış politikada bilim ve teknolojiyi yol gösterici olarak kullanmak

Buna göre, Atatürk'ün dış politika anlayışı hakkında ne söyleyebiliriz?

Gerçekçi

Bilimsel
Çağdaş

Hukuka dayalı

Diğer devletlere saygılı

► ETKİNLİK 2

Komşuları ile ve bütün devletlerle iyi geçinmek, Türkiye siyasetinin esasıdır. Bu ilkenin bütün devletlerce siyaset esası sayılmasıyla ki, uygarlık için ve milletlerin mutluluk ve refahı için en gerekli olan barış kararlılık kazanmış olur.

Atatürk'ün yukarıdaki sözlerinden hareketle dış politikada izlenen yolu yazınız.

Barışçı, diğer devletlerin sınırlarına ve bağımsızlıklarına saygılı, bir dış politika izlenmektedir. Mustafa Kemal'in

“Yurtta sulh, cihanda sulh.” sözü dış politika anlayışımızı yansıtan bir sözüdür.

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ESASLARI

► ETKİNLİK 3

Öğrencilerin yaptıkları açıklamalara bakılarak dış politikanın hangi esasından söz ettiklerini kutucukta yer alan isimlerinin karşısına yazınız.

Merve

Ülkemiz, bağımsızlığını herşeyin üstünde tutarken diğer devletlerin dış politikalarından ve yönetim sistemlerinden etkilenmez.

Türkiye, ülke menfaatlerini ve kendi halkını dikkate alan, bilim ve teknolojiyi rehber eden millî bir dış politika takip eder.

Songül

Ertuğrul

Dış siyasette Türkiye dünyadaki siyasi ve ekonomik gelişmeleri göz önünde bulundurarak gerçekleştirmeyi amaçladığı hedeflere yönelir.

Devletler arasındaki meselelerin hukuki yollar-
dan, diplomasi yoluyla ve eşitlik ilkesi ile çö-
zümlemesi Türkiye'nin benimsediği yoldur.

Yasemin

Deniz

Türkiye, devletler arası sorunların çözümünde eşitliğe dayanan dostluklar ve ittifaklar kurmayı amaçlar.

Merve: ...Bağımsızdır.....

Songül: ...Millî güce dayalıdır.....

Ertuğrul: Gerçekçidir.....

Yasemin: Hukuka bağlıdır.....

Deniz: ...Barışçıldır.....

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ESASLARI VE HATAY SORUNU

► ETKİNLİK 4

Atatürk dönemi Türk dış politikası hakkında bilgi veren öğrencilerin verdiği bilgilerde bazı yerler eksik bırakılmıştır. Eksik bırakılan yerleri doğru bilgilerle tamamlayınız.

Seda

Lozan Antlaşması'na göre; İstanbul'da kalan**Rumlar**.....ile Batı Trakya'da bulunan**Türkler**..... dışında kalanlar yer değiştireceklerdir.

Lozan Antlaşması'na göre "Yabancı okullar Türk kanunlarına uyacak, Türk hükümeti bu okulların öğrenimini düzenleyecektir." Türkiye'de okulu bulunan, başta**Fransa**..... ve.....**İngiltere**..... olmak üzere kimi Batılı devletler bu duruma müdahale etmek istemişler ancak Türk devleti bunun bir iç sorun olduğu gerekçesiyle bu girişimlere karşı çıkmıştır. Bu da Türkiye'nin ...**bağımsız**.... bir devlet anlayışı sergilediğinin kanıtıdır.

Fırat

Mercan

Lozan'da en çok tartışılan konu olan**Musul**..... sınırı sonuca bağlanamamış; Türkiye ile İngiltere arasında ikili görüşmelere bırakılmıştır. İngiltere sorunu lehine çözebilmek için Türkiye ile doğrudan savaş yerine**Seyh Sait İsyanı**..... gibi iç karışıklıkları desteklemeyi seçmiştir. 5 Haziran 1926'da Türkiye ile İngiltere arasında**Ankara**..... Antlaşması imzalanarak Türkiye Irak sınırı çizilmiştir.

Musul Sorununda Milletler Cemiyetinin kararlarının kabul edilmesi**hukuka bağlı**..... hareket ettiğimizi göstermektedir.

Mehmet

Nuh

Türkiye 18 Temmuz 1932 tarihinde dünya barışına katkı sağlamak amacıyla**Milletler Cemiyetine**..... üye olmuştur.

Faşizm ile yönetilen İtalya ile Nazi Almanyası'nın 1933'ten sonra güçlenmesi ve yayılmacı politikalar izlemeleri Balkan Devletlerini iş birliğine yöneltti. Bu sayede 9 Şubat 1934'te**Yunanistan**....., Türkiye,**Yugoslavya**.....,**Romanya**..... arasında**Balkan Antantı**..... imzalandı. Bölgesel barışa katkı sağlayan bu antlaşma ile Türkiye, Batı sınırını güvence altına almış oldu.

Nevzat

Savaşkan

20 Temmuz 1936'da imzalanan**Montrö Boğazlar Sözleşmesi**.....ile Boğazlar Komisyonu kaldırılmış, komisyonun tüm görev ve yetkileri Türkiye'ye devredilmiştir.

8 Temmuz 1937'de Türkiye,**Irak**.....,**İran**.....,**Afganistan**..... arasında**Sadabat Paktı**..... imzalanmış, böylece Orta Doğu ve Yakın Doğu'da barış ve güvenliği sağlamaya yönelik bir ittifak kurulmuştur.

Hakan

İlker

.....**Hatay Devleti**..... Millet Meclisinde 30 Haziran 1939'da yapılan oylama sonucunda**Hatay**..... anavatanına katıldı. Böylece günümüz Türkiye - Suriye sınırı çizildi ve**güney**..... sınırı gerçekleştirilmiş oldu.

TÜRK DIŞ POLİTİKASININ ESASLARI VE HATAY SORUNU

► ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız.

1. Türkiyejeopolitik..... konumu ile dünya politikasında önemli bir yere sahiptir.
2. Türkiye'nin bağımsız bir dış politika izlemesiLozan Barış.....Antlaşması ile sağlanmıştır.
3. Türkiye, Atatürk'ün "Yurtta sulh, dünyada sulh" ilkesi çerçevesinde devletler arası sorunlardabarışçı..... bir politika izlemektedir.
4. Türkiye, dış siyasette dünyadaki siyasi ve ekonomik gelişmeleri göz önünde bulundurarak gerçekleştirilebileceği hedeflere yöneldiğindengerçekçi..... bir dış politika izler.
5. Türkiye dış politikada imzalanmış uluslararası antlaşmalara uygun hareket ettiğindenhukuka..... bağlı olarak nitelendirilebilir.
6. Türk dış politikası, ulusal çıkarları gözettiğindenmilli / ulusal..... bir anlayışa dayanmaktadır.
7. Türkiye, yabancı okullar meselesineiç..... mesele olarak yaklaşmış ve bu doğrultuda hareket etmiştir.
8. Lozan'da çözümlenen yabancı okulların millileştirilmesiFransa..... veİngiltere'nin tepkisiyle önlenmeye çalışılmıştır.
9. Türkiye yabancı okullar meselesini bir iç mesele olarak görüp dış müdahaleye fırsat vermeyerek meseleyibağımsızlık..... ilkesi çerçevesinde çözmüştür.
10. Yabancı okullar meselesi, bu okulların Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmasıyla çözülmüştür.
11. Lozan Antlaşması'nda Türkiye - Irak sınırı Musul Meselesi nedeniyle belirlenememiştir.
12. İngiltere'nin, dünyanın en zengin petrol kaynaklarına sahip olan Musul'da ısrarcı tavrı sömürgeci politikasından taviz vermediğinin göstergesidir.
13. Türkiye, Musul'da Türk nüfusunun çoğunlukta olduğunu ortaya koyarak uluslararası siyasette haklı olduğunu göstermeye çalışmıştır.
14. Musul Sorunu İngiltere ile Türkiye arasında yapılan görüşmeler ile çözülemeyince mesele Milletler Cemiyeti ne taşınmıştır.
15. Türkiye'nin içeride yaşadığı Seyh Sait İsyanı nedeniyle dış politikada (Musul Meselesi) başarısız olmuştur.
16. Türkiye ile İngiltere arasında 1926 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile Musul Meselesi çözümlenmiştir.
17. Bugünkü Türkiye - Irak sınırı 1926 yılında imzalanan Ankara Antlaşması ile belirlenmiştir.
18. Ankara Antlaşması ile Musul, İngiliz himayesinde bulunan Irak'a bırakılmıştır.
19. Ankara Antlaşması ile Türkiye, Musul petrollerinin %10'luk payını 25 yıl süreyle devralacaktır.
20. Lozan Antlaşması'nda bağımsızlığımıza aykırı sonuçlanan tek mesele Boğazlar meselesidir.
21. Türkiye Boğazlar konusundaki kısıtlamaları 1936 yılında imzaladığı Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile kaldırmıştır.
22. Türkiye Boğazlarda silah bulundurabilme hakkını ve tam egemenlik hakkını Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile elde etmiştir.
23. Boğazlarda 1923'de kurulan komisyon Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile kaldırmış ve böylece Türkiye daha da güçlenmiştir.
24. Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nde yalnızca ticaret gemilerine tam geçiş serbestliği tanınmıştır.

A. Aşağıdaki soruların yanıtlarının altlarına yazınız. (Her doğru yanıt 10 puan değerindedir.)

1. Türk dış politikasının esaslarını yazınız. Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." sözü hangi esasa ilgilidir, belirtiniz.

- Diplomaside dürüst, açık, tutarlı
 - Gerçekçi
 - Milli güce dayalı
 - Uluslararası eşitlik ilkesini gözetin
 - Başka devletlerin bağımsızlıklarına saygılı
 - Bölgesel ve küresel boyutta işbirliğine açık
 - Bağımsızlığını herşeyin üstünde tutan
 - Hukuka bağlı
 - Barışçı
- "Yurtta sulh, cihanda sulh." ⇒ Barışçı

2. Türkiye'nin Milletler Cemiyetine girişi hakkında bilgi veriniz.

Cemiyet, kalıcı dünya barışını sağlamak amacıyla kurulmuş ancak zamanla büyük devletlerin çıkarlarını korur hâle gelmiştir. Yine de barış ortamına katkı sağlamak, hukuka bağlı hareket etmek yeni Türk devletinin politikasında önemli yer tuttuğu ve milletler arasında ön plana çıktığı için, 18 Temmuz 1932'de Milletler Cemiyetine üye olmuştur.

3. Balkan Antantı hakkında bilgi veriniz. Hangi devletler katılmıştır, antantın amacı nedir?

Türkiye, Romanya, Yugoslavya, Yunanistan'ın katılımıyla 9 Şubat 1934'te toplanmıştır. Almanya'nın yayılmacı politikalarına karşı alınmış bir tedbirdir. Katılan devletlerin birbirinin varlığına saygı göstermesini ön görür. II. Dünya Savaşı'nın Balkanlara sıçramasıyla önemini kaybetmiştir.

4. Montö Boğazlar Sözleşmesi hakkında bilgi veriniz.

Bu sözleşme Lozan'ın Boğazlar üzerindeki Türk hakimiyetini sınırlandıran maddeyi ortadan kaldırır. Boğazların kontrolü kesin olarak Türkiye'ye geçer.

5. Sadabat Paktı hakkında bilgi veriniz. Hangi devletler katılmıştır, paktın amacı nedir?

Türkiye - İran - Irak - Afganistan arasında 8 - 9 Temmuz 1937'de, İtalya'nın Habeşistan'a saldırması ve Ortadoğu'nun tedirgin olması sebebiyle imzalandı. Bu anlaşma ile Türkiye, doğu sınırlarını güvence altına almış oldu. (20 Temmuz 1936)

B. Aşağıdaki bilgilerin karşısına bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Atatürk’ün, Hatay sorununun çözümü ile uğraşırken konuyu Milletler Cemiyetine götürmesi hukuka bağlı olduğunun kanıtıdır. (.D.)
2. Türkiye’nin Milletler Cemiyetine, Balkan Antantına Sadabat Paktına katılması Atatürk’ün “Yurtta sulh, cihanda sulh.” sözüyle ilişkilendirilebilir. (.D.)
3. Türkiye’nin egemenlik haklarına aykırı olan Boğazlar Komisyonu, Lozan Barış Antlaşması ile kaldırılmıştır. (.Y..)
4. Lozan’da en çok tartışılan konulardan biri olan Musul Sorunu daha sonra Türkiye’nin lehine çözümlenmiştir. (.Y..)
5. Türkiye’nin, yabancı okullar sorununu iç sorun olarak kabul edip diğer devletlerin müdahalelerine izin vermemesi, bağımsızlık esası doğrultusunda davrandığını gösterir. (.D.)

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Türkiye ile İngiltere arasında imzalanan(1926).Ankara... Antlaşması ile Türkiye – Irak sınırı çizilmiştir.
2. Balkan Antantı Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya veRomanya..... arasında imzalanmıştır.
3. Sadabat Paktı’na katılan devletler Türkiye, İran, Irak veAfganistan’dır....
4. Atatürk dış politikasını “Yurtta sulh cihanda sulh.” sözünden hareketlebarış..... anlayışı üzerine kurmuştur.
5. Boğazlarda tam egemenlikMontrö Boğazlar Sözleşmesi..... ile gerçekleşmiştir.

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ (DÜNYANIN GÖZÜNDE ATATÜRK)

► ETKİNLİK 1

Aşağıda, Atatürk'e dair, dünyanın ileri gelen devlet adamları, gazetelerin ve yazarların, söylediği bazı sözler verilmiştir. Bu sözlerden hareketle Atatürk'ün nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu aşağıdaki kutucuğa yazınız.

Eski Fransız Başbakanı Édouard Herriot: “Sizlere şunu söylemek isterim ki, Mustafa Kemal'e katip olmak isterdim. Sebebi de, 'O'nun her akşam sofrasında bulunup, yüksek fikirleriyle beslenmek dileğinde oluşumdur. Böylece yeniden üniversite bitirmiş olacağım.”

Sovyet Başbakanı Kalinin: “Şöhreti bütün dünyaya yayılmış olan deneyimli başkanın yönetimi, herkesin sevgi ve saygısını çeken büyük Türk ulusunun ulusal bağımsızlığını devamlı bir başarıyla güçlendirmiş ve yeni ulusal yapısını yaratmıştır.”

İsrail Başbakanı Ben Gurion: “Mustafa Kemal Atatürk, kuşkusuz 20. yüzyılda dünya savaşından önce yetişen en büyük devlet adamlarından biri, hiçbir millete nasip olmayan cesur ve büyük bir devrimci olmuştur.”

New York Times Gazetesi: “Savaş sonrası döneminin en yetenekli liderlerinden biri.”

ABD Başkanı John Kennedy: “Şüphesiz ki, Türkiye'de giriştiği derin ve geniş devrimler kadar bir kitlenin kendisine olan güvenini daha başarı ile gösteren bir örnek yoktur.”

İngiliz Yazar Allan Moorehear: “O genç ve dahi Komutan Mustafa Kemal'in o esnada bu cephede, orada bulunması, müttefikler bakımından talihin en acı darbelerinden biridir.”

Japonya Başbakanı Hayato İkada: “Atatürk'ün Türk Dili Devrimini gerçekleştirmesi ve dinle siyaseti birbirinden ayırarak, Türk toplumunun modernleşmesini sağlamak yolundaki çabalarına karşı büyük bir hayranlık duymaktayız.”

Tahran Gazetesi: “İslam dünyasının büyük insan yetiştirme gücünü yitirdiğini öne sürenler, Atatürk'ü hatırlamalı ve utanmalıdırlar.”

Alman Devlet Başkanı Adolf Hitler: “Atatürk, bir ulus bütün vasıtalarından yoksun bırakılsa bile, kendini kurtaracak vasıtalarını yaratabileceğini öğreten liderdir.”

- Fikir dünyası zengin
- Başarılı bir lider
- Tanınmış bir devrimci
- Başarılı bir asker
- Hem çağdaş hem de milliyetçi bir lider
- Evrensel ve çok yönlü bir devlet adamı

► ETKİNLİK 2

Atatürk'ün aşağıdaki sözlerinin altına hangi düşünce doğrultusunda olduğunu kısaca açıklayınız.

1. Benim herkesin dışında olduğuma dair bir yasa yoktur.

Hukukun üstünlüğü

Kanun önünde herkesin eşit olması

Kimse bir ayrıcalığının olmaması

2. Ben ölürsem soylu milletimizin, beraber yürüdüğümüz yoldan asla ayrılmayacağına eminim, bununla gönülüm rahat!

Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milletine duyduğu inanç ve güven

Gerçekleştirilen devrimlerin sürekliliğinin sağlanmasına duyulan inanç

3. Bir çok zaferler kazandım. Fakat, bunların en büyüğünden sonra bile her akşam, savaş alanlarında ölen bütün askerleri düşünerek içimde derin bir keder duyuyorum.

Mustafa Kemal'in başarılı bir komutan olmasının yanı sıra içindeki insan sevgisi

4. Çoğu ailelerde öteden beri çok kötü alışkanlıklar var; çocuklarını söyletmez ve dinlemezler. Zavallılar söze karışınca "Sen büyüklerin konuşmasına karışma." der, sustururlar. Ne kadar yanlış, hatta zararlı bir hareket! Halbuki tam tersine, çocukları serbestçe konuşmaya, düşündüklerini duyduklarını olduğu gibi ifade etmeye özendirmelidir; böylece hem hatalarını düzeltmeye imkân bulunur, hem de ileride yalancı ve iki yüzlü olmalarının önüne geçilmiş olur.

Düşünce özgürlüğüne verdiği önem

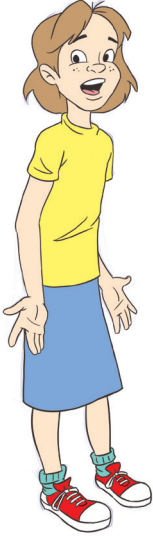
Hangi yaşta olursa olsun bireylere saygı duyma, insanların düşüncelerini dile getirirken özgür olmasının

kişiliğine katkısı ile ilgili düşünceleri

II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE

▶ ETKİNLİK 3

Sezen ve Barış'ın tahtada anlattıkları konuda boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız.

Sezen

DERS: T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU: II. Dünya Savaşı'nın Sebepleri

- I. Dünya Savaşı'ndan sonra devletlerarası sorunların çözülememesi
- İtalya ve Almanya'nın yayılcı siyaseti.....
- Japonya'nın Avrupa Devletleri'ni Asya'dan çıkarmak istemesi.....
- Almanya'nın Ren Bölgesi'ne asker çıkarması

DERS: T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU: Mihver ve Müttefik Devletler

MİHVER

- Almanya.....
- İtalya.....
- Japonya

MÜTTEFİK

- İngiltere
- SSCB.....
- Fransa.....
- ABD.....

Barış

II. DÜNYA SAVAŞI VE TÜRKİYE

▶ ETKİNLİK 4

Aşağıda verilen bilgilerin karşısına bilgi doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazınız. Yanlış olduğunu düşündüğünüz bilginin altına doğrusunu yazınız.

<p>Türkiye savaş başlarında tarafsız kalmaya çalıştıysa da İtalya ve Almanya'nın saldırgan tutumları üzerine ikisi ile ayrı ayrı saldırmazlık antlaşması imzalamıştır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...D...)</p>
<p>Cumhuriyet Halk Fırkasının iktidarı dönemindeki ilk muhalefet partisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasıdır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...D...)</p>
<p>Türkiye II. Dünya Savaşı'na fiilen katılmıştır.</p> <p>Fiilen katılmamış, denge politikası izlemiştir. Ancak resmi olarak yani kâğıt üzerinde katılmıştır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...Y...)</p>
<p>Adnan Menderes, Demokrat Partinin kurucularındandır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...D...)</p>
<p>Savaş sonunda Almanya ve İtalya dünyanın en güçlü devletleri hâline gelmişlerdir.</p> <p>Almanya ve İtalya yenilmiştir. Güçlenen devletler Müttefik Devletler olmuşlardır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...Y...)</p>
<p>Çok partili siyasi yaşam demokrasininin gereğidir.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...D...)</p>
<p>Cumhuriyet Halk Fırkasının iktidarı 1946 yılına kadar sürmüştür.</p> <p>1950 yılına kadar sürmüştür. 1950 yılında iktidara Demokrat Parti gelmiştir.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...Y...)</p>
<p>II. Dünya Savaşı sırasında ilk defa atom bombası kullanılmıştır.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>(...D...)</p>

A. Aşağıdaki soruların yanıtlarını altlarına yazınız. (Her doğru yanıt 10 puan değerindedir.)

1. II. Dünya Savaşı hakkında kısaca bilgi veriniz.

II. Dünya Savaşı, 20. yüzyılda tüm dünyayı etkileyecek nitelikte olan ikinci savaş olup, 1939 - 1945 yılları arasında yaşanmıştır. Tarihteki en büyük ve en yıkıcı savaş olarak kabul edilir.

2. İkinci Dünya Savaşı'na katılan devletleri gruplandırarak yazınız.

Mihver Devletler: Almanya, İtalya, Japonya

Müttefik Devletler: Fransa, İngiltere, ABD, SSCB

3. İkinci Dünya Savaşı'nın sebep, süreç ve sonuçlarını Türkiye'ye etkileri açısından değerlendiriniz.

I. Dünya Savaşı'ndan sonra çözümlenemeyen sorunlar yeni bir dünya savaşına zemin hazırlamıştır. Türkiye bu yeni dünya savaşının dışında kalmaya çalışmış, denge politikası izlemiştir. Tarafsızlık politikasını sürdürmeye çalışan Türkiye hem Mihver hem de Müttefik devletlerle anlaşmalar imzalamıştır. Bu süreçte eli silah tutan erkekler askere alınmış, olağanüstü hallerdeki uygulamalar hayata geçirilmiş, iş gücü askere alındığı için üretim azalmış, buna bağlı olarak da ekonomik anlamda zor günler yaşanmıştır.

4. Türkiye'de 1945 yılından sonraki dönemde gerçekleşen çok partili siyasi hayatı kısaca değerlendiriniz.

1945 yılında kurulan Millî Kalkınma Partisi çok partili yaşam için atılan ilk adım oldu. Daha sonra iktidar partisinden ayrılan önemli isimlerin kurduğu Demokrat Parti çok partili yaşamın tam anlamıyla başlamasını sağladı. 1946'daki yerel seçimlerde CHP iktidarı sürdürse de 1950'deki genel seçimlerde Demokrat Parti iktidarı başladı.

5. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de meydana gelen toplumsal, kültürel ve ekonomik gelişmelere örnek veriniz.

Savaş sırasında olumsuz gelişmeler yaşanmış, savaş bitiminde de değişiklikler başlamıştır. Çok partili hayata geçmesi ile ekonomik anlamda büyük gelişmeler yaşanmış, devlet yatırımlarının yanısıra özel sektörde de önemli teşebbüsler olmuştur. Makineli tarım yaygınlaşmış, üretim artmıştır. Nüfus hızla artmıştır. Nüfusun ekonomi ile aynı doğrultuda büyümemesi işsizliğe, bu da köyden kente göçe sebep olmuştur. Toplumsal ve ekonomik gelişmeler nitelikli elemana duyulan ihtiyacı artırmıştır. Bu durum eğitime verilen önemin artmasına ortam hazırlamıştır.

B. Aşağıdaki bilgilerin karşısına bilgi doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Atatürk'ün naaşı Ankara'da bulunmaktadır. (.D.)
2. Milletler Cemiyeti, II. Dünya Savaşından sonra ortaya çıkmıştır. (.Y..)
3. Türkiye II. Dünya Savaşı'na aktif olarak katılmıştır. (.Y..)
4. Cumhuriyet Halk Fırkasından sonra ikinci iktidar partisi Demokrat Partidir. (.D.)
5. Atatürk'ün ölümünün tüm dünyada üzüntü yaratması evrensel bir lider olduğunun kanıtıdır. (.D.)

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun bilgilerle tamamlayınız. (Her doğru yanıt 5 puan değerindedir.)

1. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndaki müttefikleri Japonya ve İtalya ile oluşturdukları birliğe
...Mihver Devletler..... denir.
2. İngiltere, SSCB, Fransa ve ABD tarafından Mihver Devletler'e karşı oluşturulan birliğeMüttefik.....
...Devletler..... denir.
3. Çok partili hayata geçiş döneminin ilk siyasal partisi 1945 yılında kurulan ...Millî Kalkınma Partisi'dir.....
4. Atatürk'ün naaşı 20 Kasım'da Ankara'ya getirilmiş ertesi gün yapılacak törenleEtnografya Müze:....
...sindeki..... geçici kabrine konulmuştur.
5. 1945 yılında ilk atom bombasıABD..... tarafından kullanılmıştır.